

Program obilježavanja tekovina odbrane 1992-95

Nacrt

Radni tim (po rješenju Općinskog načelnika broj: 02-3-49-2-2502/13):

1. Mr. Ismet Avdić, predsjednik
2. Mr. Sakib Kurtić, član
3. Esad Jašarević, član
4. Esmir Subašić, član
5. Asim Bašalić, član
6. Mr. Fuad Omerbašić, član
7. Jasmin Mandžukić, član
8. Fuad Šišić, član

Septembar, 2013. godine

Uvod

Sa Dejtonskim sporazumom 1995. godine utihnulo je oružje, nametnut je mir. Ali, uz sve ostale teške nepravедnosti tog međunarodnog ugovora - ostavljeno je otvorenim i pitanje istine o uzrocima i karakteru rata kao najopasnija stvar. Ostalo je žrtvi da dokazuje očiglednu istinu da je žrtva, a agresoru na našu zemlju otvorena je mogućnost da negira ovu povijesnu činjenicu. Nama je ostalo da dokazujemo da je rat imao agresivni karakter i da su patriote, među kojima su ogromnu većinu činili Bošnjaci, uspjeli odbraniti svoj biološki opstanak i međunarodni subjektivitet Bosne i Hercegovine.

Odmah nakon rata otpočela je bitka za istinu. Na sve načine vodi se kampanja za drugačije tumačenje uzroka rata i za izjednačavanje zločinca i žrtve. Apsolutno sva sredstva mobilizirana su i upregnuta u poništavanje istine. Negira se da je Bosna i Hercegovina ikada u historiji uopće bila država, negiraju se Bošnjaci kao narod, odbacuju se i obesmišljavaju presude za ratne zločine donesene od domaćih sudova i od Haškog tribunala, pa čak i ona o genocidu počinjenom u Srebrenici.

U proteklom periodu su obilježavani općinski praznici, posebno 04. april, izgrađena spomen-obilježja u gotovo svim mjesnim sredinama i centralno spomen-obilježje, obilježavani različiti događaji iz perioda 1992-95. godine od strane lokalne vlasti, NVO i organizacija civilnog društva. Ipak, generacije koje nisu zapamtile period 1992-95. godine sada postaju punoljetne. Ove generacije znaju malo, ili ne znaju gotovo ništa o tom periodu, o ključnim događajima koji su bili presudni za opstanak stanovnika općine Tešanj.

U svemu - ključno je pitanje: koliko smo mi, bh. patriote, sposobni da jasno prepoznamo tu kampanju i da vlastite snage pravovremeno i na adekvatan način iskoristimo u ovoj bici za istinu?

Ako nismo spremni za ovo, izgubit ćemo bitku za istinu, a, onda, u to nema sumnje, izgubit ćemo i ono što smo herojskom borbom uspjeli odbraniti 1992-1995. godine, i destrukcija bića Bosne i Hercegovine bit će nastavljena sve do konačnog brisanja naše zemlje sa mape suverenih država svijeta. Pri tom, rezultat će zasigurno biti apsolutno poguban za budućnost, pa i za sami opstanak bošnjačkog naroda.

Ova kampanja neprijatelja BiH vodi se, dakle, od 1995. godine na svakom planu - i u međunarodnim odnosima i unutar BiH. Na svakom dijelu bh. teritorije pokušava se konstruirati krivica onih koji su branili zemlju i, da ponovimo, nastoji se izjednačiti žrtvu sa zločincem, sa agresorom. Cilj je jasan, jedan, i uvijek isti: podjela i nestanak Bosne.

Tešanj u tome nije izuzetak. Godinama već traje medijska hajka i općenita psihološka kampanja kojoj je cilj satanizirati tešanjске branitelje i obeščastiti veličanstveni podvig naše odbrane. Sada je taj specijalni rat protiv tešanjskog prostora počeo poprimati i drugačije, sasvim konkretne i brutalne oblike, a sve je kulminiralo 19.7.2013. godine bespravnim, skandaloznim, bahatim i ničim opravdanim hapšenjem gospodina Šemsudina Mehmedovića, zastupnika u državnom parlamentu i ratnog načelnika civilne policije u Tešnju. On je isti dan i pušten, ali ovo svakako nije kraj: bjesomučni atak na istinu sigurno će biti nastavljen.

Ako izgubimo bitku za istinu - izgubit ćemo sve.

Općina Tešanj je u prvoj polovini 1992. godine prihvatila oko 25.000 osoba prognanih iz Dervente, Doboja, Teslića i sjeveroistočne Bosne. Protjerani su od strane sljedbenika Radovana Karadžića samo zbog toga što nisu bili Srbi. Svi preživjeli iz tog perioda ovo dobro znaju. Potom je, zajedno sa općinom Maglaj i teritorijom sadašnjih općina Doboj-Jug i Usora, uspostavljena odbrana od progona sa područja općine Tešanj. Cijeli ovaj prostor tokom perioda 1992-1995. godine bio je izložen kontinuiranim agresivnim napadima koji su imali za cilj okupaciju teritorije, rušenje ustavnog poretka zemlje, ubistva i progon stanovništva. Napadi su neprestano bili praćeni granatiranjem, raketiranjem i avionskim bombardovanjem civilnog stanovništva. Uz to, nepunu godinu bili smo u potpunoj neprijateljskoj oružanoj opsadi - kada su i agresivni ataci na linije odbrane i na civilno stanovništvo bili do maksimuma pojačani. U takvim okolnostima, koje su sa

Tekovine odbrane 1992-95

fizičkog i psihičkog stanovišta bile na granici ljudske izdrživosti, civilno rukovodstvo, vojne komande i sigurnosne službe štatile su cjelokupno stanovništvo i sankcionirale svaku pojavu pojedinačnih osveta. To potvrđuje i činjenica da su u organima i institucijama lokalne uprave, u redovima Armije RBiH i u Centru službi bezbjednosti od početka do kraja agresije, pored Bošnjaka, bili i pripadnici drugih naroda, Srbi i Hrvati. Jedinice Armije RBiH i 110. brigade HVO zajedno su branile ovaj prostor. Općina Tešanj podržava rad državnih institucija na otkrivanju i privođenju ratnih zločinaca. Pozivamo nadležne institucije da poduzmu aktivnosti kako bi konačno bili identifikovani i adekvatno procesuirani oni koji su odgovorni za avio-granatiranje civila na Tešanjci u kojem je poginulo sedmero djece i dvije stare osobe, zatim civila koji su usmrćeni dok su obavljali žetvu, civila koji su stradali od 44 rakete zemlja-zemlja, civila koji su stradali od kasetnih bombi... Spisak ratnih zločina počinjenih nad civilima sa naše teritorije veoma je dug. Mi smo ponosni na našu odbranu u svakom njenom aspektu, i duboko smo zabrinuti zato što neko radi na tome da se ta odbrana kompromitira i ocrni. Općina Tešanj osuđuje svako djelovanje onih kojima je cilj da se žrtva izjednači sa zločincem, da se agresor izjednači sa onima koji su branili svoju domovinu, svoj život i čast.

Bilo je mnogo odsudnih bitaka za opstanak u periodu 1992-95. godine. Iako bi se moglo, bez greške, kazati da je svaka bitka bila odsudna jer smo se morali boriti za izlazak na općinske granice kako bi zauzeli ključne kote za lakšu i sigurniju odbranu, ipak nisu sve bitke bile iste žestine i sa istim gubicima.

Stoga je radni tim opredijelio sadržaj u ovom Programu obilježavanja tekovina odbrane 1992-95. godine po događajima, po nekim od historijskih lokacija, na nivou Općine ali i na nivou mz-a, kao i na nivou nekih ratnih jedinica uz učešće naroda u cjelini ali i organizacija civilnog društva.

Radni tim je predložio i fokus na mlade generacije, na one koji nisu doživjele period 1992-95. godine. Hvala Bogu pa nisu to doživjeli ali ih ne možemo poštediti istine o onome što se dogodilo. Istina nije lijepa ali nove generacije u Tešnju mogu biti ponosni na tu istinu, i mogu biti ponosni na svoje roditelje, svoje prethodnike. S tom istinom i s tim ponosom imaju pravo i obavezu slobodno živjeti i graditi život dostojan slobode. Baš kao što su slobodni stvoreni svojim rođenjem.

A/ OPĆINSKI NIVO

1. 04. April – Dan otpora fašizmu

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečana akademija	1x/godišnje	Velika sala Centra KiO	Općina	Opć.načelnik, K-danti	Učenici srednjih škola	04. April	min. 400 najboljih učenika	
Letak u svakoj kući	1x/godišnje	Svaka kuća	JOB	Bor.udruženja K-danti	Domaćinstva	04. April	15000 letaka	
Polaganje cvijeća	1x/godišnje	Spomen obilježja	Općinski načelnik	Mladi	Mediji	04. April		
Obilazak spomen sobe	1x/godišnje	Muzej	Muzej	Škole	Učenici	Mart/April	1.000 učenika	
Letak u svakoj kući	1x/peto-godišnje	Svaka kuća	JOB	Bor. udruž K-danti	Domaćinstva	19. Mart	15000 letaka	Deblokada od opsade
Javna tribina	1xgodišnje	Velika sala CKiO	CKiO		Učenici srednjih škola	19. Mart	min. 400 najboljih učenika	Deblokada od opsade

2. 09. Septembar- Dan pobjede nad fašizmom

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Javna tribina	1x/godišnje	Mala sala CKiO	CKiO		Građani	09. Septembar	min. 100 posjetilaca	
Polaganje cvijeća	1x/godišnje	Spomen obilježja	Služba BiZ	Načelnik/ PredsjedavajućiOV	Javnost	09. Septembar		
Čestitka	1 /godišnje	Lokalni mediji, javne ustanove (oglasne ploče)	Press služba	Načelnik/ PredsjedavajućiOV	Javnost	09. Septembar		

3. 10. Decembar – Dan grada

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečana sjednica OV	1x/2 godine	Velika/Mala sala Centra KiO	Kolegij Vijeća		Učenici srednjih škola	10. Decembar ili prije	min. 100 najboljih učenika	
Polaganje cvijeća	1x godišnje	Mezar Ferhabega, spomen obilježje	Općinski načelnik					
Čestitka	1 / godišnje	Lokalni mediji, javne ustanove (oglasne ploče)	Načelnik/Predsjedavajući OV			10. Decembar ili prije		

4. 01. Mart – Dan nezavisnosti BiH

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Javna tribina	1x/godišnje	Mala sala Centra za KiO	Centar za KiO	Javni funkcioneri 50%, završni razredi srednjih škola	Učenici srednjih škola	01. Mart ili prije	min. 400 najboljih učenika	
Čestitka	1x/godišnje	Lokalni mediji, škole (oglasne ploče)	Služba BiZ	Općinski načelnik/Predsjedavajući OV, Predsjednici, boračka udruženja	Javnost	Pred 01. Mart	Tri dana emitovanje	

5. 25. Novembar – Dan državnosti BiH

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Javna tribina	1x/godišnje	Mala sala Centra KiO	Centar za KiO	Općinski načelnik, K-danti	Učenici srednjih škola	04. April	min. 400 učenika s pažnjom	
Čestitka	1x/godišnje	Svaka kuća	Služba BiZ	Općinski načelnik/Predsjedavajući OV, Predsjednici boračka udruženja	Javnost	Pred 25. Novembar	Tri dana emitovanja	

6. Dan šehida - 2. dan Ramazanskog bajrama

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Dan šehida	1x/godišnje	Mezarluci, džamije	Glavni imam	Imami, lokalna vlast, ratni k-danti	Omladina	2. dan r. bajrama	3000 učesnika	
Čestitka	1x/godišnje	Lokalni mediji	Glavni imam	Po potrebi	Javnost	Pred 2. dan r. bajrama	Tri dana emitovanja	

7. 07. Maj- Dan džamija

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Učenje Qur'ana	1x/godišnje	N. Miljanovci	Glavni imam	Imami	Omladina	07. maj	500 učesnika	
Čestitka	1x/godišnje	Lokalni mediji	Glavni imam	Po potrebi	Omladina	Pred 07. Maj	Tri dana emitovanja	Priča o porušenim i oštećenim džamijama

8. 24. juni – Dan opsade

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Javna tribina	1x/godišnje	Velika sala Centra KiO	Općinski načelnik	Lokalna vlast, K-danti (tešanji i maglaji)	Učenici srednjih škola	24. Juni	min. 300 učenika najboljih učenika	
Okupljanje „Kiseljak“	1x/godišnje	Kiseljak	Evropski pokret Jelaha-Tešanji	Borci K-danti Narod	Mladi	24. Jun	min. 500 učesnika	
Čestitka	1x/godišnje	Lokalni mediji	Općinski načelnik	Po potrebi	Javnost	Pred 24. Juni	Tri dana emitovanja	

9. 15. Mart- Dan 207. „pousroske ljute“ viteške brigade

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečano postrojavanje jedinice	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Općinski načelnik, K-danti	Učenici srednjih škola	Mart		Načelnik imenuje organizacioni odbor svojim rješenjem
Narodno veselje	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Bor. udruž K-danti	Domaćinstva	17. Mart		
Čestitka	1x/godišnje	Lokalni mediji	Općinski načelnik	Predsjedavajući OV	Javnost	Pred 17. Mart		

10. 18. Jun - Dan 202. „garave“ viteške brigade

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečano postrojavanje jedinice	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Općinski načelnik (rješenje)	Komanda 202. / boračka udruženja	Pripadnici 202.	Jun		
Narodno veselje	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Narod	Mladi	Jun		
Čestitka	x/godišnje	Lokalni mediji	Općinski načelnik	Predsjedavajući OV	Javnost	Pred 17. Mart		

11. 15. Mart – Dan 277. oslobodilačke brdske brigade

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečano postrojavanje jedinice	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Općinski načelnik, K-danti	Učenici srednjih škola	Mart		Načelnik imenuje organizacioni odbor svojim rješenjem
Narodno veselje	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Bor. udruž K-danti	Domaćinstva	15. Mart		
Čestitka	x/godišnje	Lokalni mediji	Općinski načelnik	Predsjedavajući OV	Javnost	Pred 15. Mart		

11. 21. Septembar – Dan mobilizacije rezervnog sastava policije

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečano postrojavanje policije	1x/dvogodišnje	Po procjeni	Org. odbor	Općinski načelnik, policija	Učenici srednjih škola	Mart		Načelnik imenuje organizacioni odbor svojim rješenjem
Čestitka	1x/godišnje	Lokalni mediji	Općinski načelnik	Predsjedavajući OV	Javnost	Pred 21. Septembar		

12. 19. Maj ili 29. Decembar – Dan 204. slavne brdske brigade Teslić

Aktivnost	Učestalost	Lokacija	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Ciljana grupa	Termin	Pokazatelj uspješnosti	Napomena
Svečano postrojavanje jedinice	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Općinski načelnik, K-danti	Učenici srednjih škola	Mart		Načelnik imenuje organizacioni odbor svojim rješenjem
Narodno veselje	1x/peto-godišnje	Po procjeni	Org. odbor	Bor. udruž K-danti	Domaćinstva	19. Maj ili 29. Decembar		
Čestitka	x/godišnje	Lokalni mediji	Općinski načelnik	Predsjedavajući OV	Javnost			

Tekovine odbrane 1992-95

B/ NIVO MZ

Na nivou mz-a nastaviti sa obilježavanjem dana bataljona/četa povodom Dana mz-e ili Dana jedinice. Koristiti pristup – izvore informacija koji će biti korišteni za događaje na općinskom nivou.

1. Obilježavanje dana lokalne ratne jedinice (centr. Svečanost, prethodna sport. i kviz takmičenja, obilazak lok. Spomen-obilj. ...)
2. U prostorijama MZ-a na prigodan način njegovati sjećanja na ratne dane (fotografije šehida i istakn. Boraca, ratni dokumenti, eksponati ...)
3. U saradnji sa lokalnim školama, organizovan obilazak ratnih poprišta (vannastavne aktivnosti)

C. OBILJEŽAVANJE HISTROJISKI ZNAČAJNIH LOKACIJA

Historijski značajne lokacije za uređenje:

Hrastik, Mujkići, Obli kamen, Miljevac, Stijakovac, Zmajevac, Vrtače, Husar, Crni vrh i Šije.

D. MONOGRAFIJA

Izrada monografije odbrane općine Tešanj 1992-1995

E. FOND SOLIDARNOSTI

Aktivnost	Nosilac aktivnosti	Učesnici	Rok	Pokazatelj uspjehnosti	Napomena
Osnivanje Fonda solidarnosti	Dobrovoljno	Dobrovoljno	31.12.2013	Po potrebi	Osnovati Fondaciju (definisati način prikupljanja sredstava, način odlučivanja o utrošku, način informisanja donatora, a eventualno neutrošena sredstva staviti na raspolaganje NHU „Oslonac“)

F/ GENERALNA NAPOMENA

U svim prilikama naglasiti zajedništvo lokalne vlasti, jedinica Armije, policije i naroda kao i poseban doprinos privrede i opće bolnice, te islamske zajednice. Podrška građana iz inostranstva i viših struktura države RBiH i Federacije BiH nije bila upitna, i odvijala se u granicama tadašnjih mogućnosti i ukupnih okolnosti.

G/ RASPOLOŽIVI IZVORI

Publikacije: Tešanj 1992-1995, Svjedoci, RVI 92-95, ...

Video zapisi: Odbrana 1992-1995

Dokumenti, replike i eksponati Muzeja Općine Tešanj

Centralno spomen obilježje i obilježja po mz-a i džematima

H/ Realizacija